



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE



Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

NOVICE MREŽE NVO ZA ZDRAVJE IN OSTALE NOVICE

[Mobilna aplikacija ŠUR](#)

Ali poznate **mobilno aplikacijo ŠUR (šola, ulica, razvoj) za mlade**? Aplikacijo smo razvili z namenom **pomoči mladim in mlajšim odraslim** na področju **zmanjšanja rabe psihoaktivnih snovi (tobaka in alkohola), zdrave prehrane in gibanja ter pozitivne samopodobe**.

Uporabniki lahko postavijo anonimno vprašanje s področja vseh naštetih tem in strokovnjaki jim bodo odgovorili. Aplikacija je na voljo za prenos na povezavi: <https://sur.zadihaj.si>. Aplikacijo smo razvili v okviru programa Erasmus+, njen razvoj pa nadaljujemo ob podpori Ministrstva za zdravje.

[S 1. januarjem 2026 prepoved rabe kadilnic v Sloveniji](#)

S 1. januarjem 2026 je v Sloveniji začela veljati **prepoved rabe kadilnic**, v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov, sprejetega v letu 2024. Namen prepovedi je zaščita prebivalcev pred izpostavljenostjo nevarnemu tobačnemu dimu. **V Sloveniji zaradi bolezni, ki jih povzroča kajenje, umre več kot 3.000 ljudi letno**. Skoraj petina vseh smrti pri Slovencih, starejših od 30 let, je pripisana rabi tobaka.

[20. evropski teden preprečevanja raka materničnega vratu – 19.–25. januar](#)

Med 19. in 25. januarjem 2026 obeležujemo 20. evropski teden preprečevanja raka materničnega vratu. Leta 2024 so v Sloveniji zabeležili 81 na novo odkritih primerov raka materničnega vratu, kar je **najnižje število od začetka izvajanja organiziranega državnega presejalnega programa ZORA leta 2003**, namenjenega zgodnjemu odkrivanju predrakavih sprememb. Rak materničnega vratu ostaja na svetovni ravni **četrty najpogostejši rak pri ženskah ter četrty najpogostejši vzrok smrti zaradi raka pri ženskah**. V Sloveniji se je pojavnost bolezni izrazito zmanjšala predvsem zaradi visoke vključenosti žensk v program ZORA, v okviru katerega vsako leto odkrijejo in uspešno zdravijo približno 1.200 predrakavih sprememb visoke stopnje, ki bi se brez ukrepanja lahko razvile v rak. V zadnjih letih se



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE



Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

zmanjšuje tudi število teh sprememb. V zadnjem petletnem obdobju je bilo v programu ZORA pregledanih 87 % žensk, starih od 20 do 64 let, kar **Slovenijo po stopnji udeležbe uvršča med vodilne evropske države**. V zadnjih treh letih znaša pregledanost v ciljni populaciji 73 %.

Kljub visoki splošni udeležbi se stopnja odzivnosti razlikuje glede na starost, regijo in posamezna časovna obdobja. Najnovejši podatki kažejo, da se na presejalne preglede še vedno **najmanj pogosto odzivajo ženske v starostni skupini od 55 do 64 let**, čeprav se tudi pri njih v zadnjem času opaža rahel porast udeležbe.

[Dan brez cigarete – 31. januar](#)

V Sloveniji vsako leto **31. januarja obeležujemo Dan brez cigarete**, namenjen ozaveščanju javnosti o **nevarnostih in škodljivih učinkih tobaka, tobačnih izdelkov ter drugih povezanih izdelkov na zdravje**. Ob tem dnevu zdravstvene organizacije in nevladne organizacije opozarjajo na številne škodljive posledice kajenja, med katerimi so bolezni srca in ožilja, kronična obstruktivna pljučna bolezen in rakava obolenja, hkrati pa spodbujajo posameznike, da naredijo korak k opuščanju kajenja. Poleg osebne odgovornosti je cilj dneva tudi poudariti pomen družbene podpore, preventivnih programov in dostopa do učinkovite pomoči pri prenehanju kajenja, da bi zaščitili zdravje posameznikov in prihodnjih generacij.

[Svetovni dan boja proti raku – 4. februar](#)

4. februarja vsako leto obeležujemo **Svetovni dan boja proti raku**. Med leti 2025 in 2027 poteka kampanja Mednarodne zveze za boj proti raku (*Union for International Cancer Control*) pod sloganom »**United by Unique**« (»**Združeni v edinstvenosti**«). Kampanja se osredotoča na **pristop k oskrbi raka, osredotočeni na ljudi, ki postavlja posameznike in skupnosti v središče oskrbe raka in zdravstvenih sistemov**. To pomeni, da se ne osredotočamo le na zdravljenje bolezni, temveč sprejemamo perspektive in izkušnje posameznikov, negovalcev, družin in skupnosti kot udeležencev in upravičencev v zaupanja vrednih zdravstvenih sistemih, ki se na njihove potrebe in želje odzivajo na celosten način.

[Seznam krvodajalskih akcij v mesecu JANUARJU najdete tukaj.](#)



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE



Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

ZANIMIVE NOVICE S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA PO SVETU

[Svetovni dan brez tobaka 2026](#)

Svetovni dan brez tobaka obeležujemo vsako leto 31. maja. Letošnja kampanja ponovno potrjuje zavezanost Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) k razkrivanju razvijajočih se strategij tobačne in nikotinske industrije ter k spodbujanju politik, ki ščitijo mlade in skupnosti pred zasvojenostjo. Cilji letošnje kampanje so:

- **razkriti strategije tobačne industrije**, vključno z uporabo sintetičnega nikotina in nikotinskih soli, namenjenih povečanju zasvojenosti, hkrati pa se tržijo kot inovativni ali celo manj škodljivi;
- **spodbujati odločnejše politične ukrepe s prepovedjo arom, oglaševanja in promocije** (vključno z digitalnimi in družbenimi mediji) ter s strožjo regulacijo embalaže in oblikovanja izdelkov, ki povečujejo privlačnost za mlade;
- **opolnomočiti mlade in javnost** z zagotavljanjem znanja in orodij za prepoznavanje in upiranje vplivu industrije ter z zagotavljanjem dostopa do podpore pri opuščanju kajenja, ki temelji na dokazih.

Študije kažejo, da lahko uporaba elektronskih cigaret za skoraj trikrat poveča rabo klasičnih cigaret, zlasti med mladimi nekadilci, kar spodbuja prizadevanja za nadzor nad tobakom. Svetovni dan brez tobaka 2026 ponuja priložnost, da se poudari, kako tobačna in nikotinska industrija še naprej prepakira in preimenuje svoje izdelke, da bi pritegnila novo generacijo (zlasti otroke in mladostnike), hkrati pa se poskuša izogniti strožjim ukrepom za nadzor nad tobakom po vsem svetu.

[Raziskava: Prekomerno pitje alkohola povečuje tveganje za možganske krvavitve v starosti](#)

Nova raziskava, objavljena v znanstveni reviji *Neurology*, opozarja, da lahko **prekomerno pitje alkohola povzroči kapi desetletje prej kot pri ljudeh, ki pijejo manj alkohola**. Raziskava je pokazala, da imajo ljudje, ki dnevno popijejo tri ali več alkoholnih pijač, večjo verjetnost, da bodo **doživeli intracerebralno krvavitev (smrtonosno vrsto kapi, ki jo povzroči krvavitev v možganih) v hujši obliki in mlajši starosti** v primerjavi z ljudmi, ki so



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE



Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

pili manj alkohola. Poleg tveganja za možgansko kap, prekomerno pitje alkohola povzroča tudi več znakov poškodb manjših krvnih žil v možganih, ki so povezane z **večjim tveganjem za demenco**.

Raziskava je vključevala 1.600 odraslih s povprečno starostjo 75 let, ki so bili hospitalizirani zaradi intracerebralne krvavitve. Raziskovalci so osebe, ki prekomerno uživajo alkohol, opredelili kot tiste, ki so redno popile tri ali več alkoholnih pijač na teden. Veliko teh oseb je bilo v povprečju starih 64 let, ko so doživele možgansko kap, v primerjavi s 75 leti med ljudmi, ki so pili manj alkohola. Njihove možganske krvavitve so bile v povprečju tudi za 70 odstotkov večje. Zdravstveni testi so pokazali, da je veliko ljudi, ki prekomerno uživajo alkohol, imelo tudi **nižje število trombocitov in višji krvni tlak**, ko so bili hospitalizirani, kar bi lahko vplivalo tako na resnost kapi kot na njihovo okrevanje.

Velika Britanija: Vsak osmi najstnik, star med 14 in 17 let, je že uporabil nikotinske vrečke

Raziskava, izvedena v Veliki Britaniji, je pokazala, da je **vsak osmi najstnik, star od 14 do 17 let, že uporabil nikotinske vrečke**, kar je še povečalo zaskrbljenost zdravstvenih strokovnjakov zaradi njihove naraščajoče priljubljenosti.

V raziskavi je sodelovalo 500 najstnikov, starih od 14 do 17 let. Izkazalo se je, da je 13 % sodelujočih najstnikov že uporabilo nikotinske vrečke, od katerih jih je **30 %** povedalo, da so to storili **vsaj enkrat na teden**. Večina jih nikotinske vrečke dobi od prijateljev ali jih kupi v trgovinah, za katere ne veljajo nobene starostne omejitve glede tega, komu jih lahko prodajo.

Ista raziskava je pokazala, da **sedem od desetih anketirancev podpira načrtovane prepovedi nikotina, ki jih je sprejela britanska vlada**. Nov zakon bo prepovedal prodajo nikotinskih vrečk osebam, mlajšim od 18 let, vključeval pa bo tudi določila o njihovi embalaži ter omejil uporabo arom in količino nikotina v njih, da bi bile manj mamljive za otroke in mlade.

Skoraj polovica (46 %) anketiranih najstnikov je videla oglaševanje nikotinskih vrečk, predvsem v trgovinah in na družbenih omrežjih. Tri četrtine (73 %) si želi omejitev njihove promocije, prodaje in uporabe, medtem ko si večina želi, da bi bil nakup za osebe, mlajše od 18 let, nezakonit (63 %) in da bi bila podprta zdravstvena opozorila (59 %).



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE



Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[ZDA: Več kot polovica Američanov se ne zaveda, da lahko alkohol povzroča raka](#)

Nova raziskava Onkološkega centra M. D. Anderson Univerze v Teksasu kaže, da je razumevanje povezave med alkoholom in rakom v Združenih državah Amerike še vedno presenetljivo nizko. Kljub desetletjem znanstvenih dokazov **se več kot polovica odraslih Američanov (52,9 %) ni zavedala, da alkohol vpliva na tveganje za nastanek raka.**

Ugotovitve razkrivajo, da je **le 37,1 % odraslih anketirancev prepoznalo, da pitje alkohola povečuje tveganje za nastanek raka, medtem ko jih je 1 % menilo, da ga celo zmanjšuje.** Raziskava je tudi pokazala, da so posamezniki, ki so nedavno pili alkohol, pogosteje trdili, da alkohol nima vpliva na tveganje za nastanek raka.

Glavni avtor raziskave Sanjay Shete, profesor biostatistike in epidemiologije, je rezultate označil za zaskrbljujoče. *»Zaskrbljujoče je, da so prav ljudje, ki pijejo alkohol, tisti, ki najpogosteje verjamejo, da ta nima vpliva na tveganje za nastanek raka,«* je dejal Shete. *»Ker imajo prepričanja ljudi ključno vlogo pri tem, ali se odločajo za bolj zdravo vedenje, moramo delati na odpravljanju teh napačnih predstav, kar bi lahko bilo bistveno za zmanjšanje naraščajočega bremena rakov, povezanih z alkoholom.«*

Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) uvršča **alkohol med rakotvorne snovi skupine 1, kar pomeni enako stopnjo tveganja kot tobak, azbest in sevanje.** Pitje alkohola je povezano z najmanj sedmimi vrstami raka, vključno z rakom dojke, jeter in debelega črevesa ter danke.

WEBINARJI, KONFERENCE IN OSTALI DOGODKI

[Koalijski sestanek SmokeFree Partnership – 16. 12. 2025](#)

SmokeFree Partnership (SFP), evropska koalicija nevladnih organizacij, ki se ukvarja z **zagovorništvo politik EU na področju nadzora nad tobakom**, je 16. 12. 2025 organizirala koalijski sestanek. Na sestanku je potekal pregled aktualnih novosti na področju nadzora nad tobakom. Udeleženci so bili seznanjeni s posodobitvami na področju Direktive o tobačnih izdelkih in Direktive o obdavčitvi tobačnih izdelkov, predstavljen je bil pregled poročila o vmešavanju tobačne industrije ter pregled novosti z 11. zasedanja Konference pogodbenic WHO FCTC (COP11) in 4. zasedanja pogodbenic Protokola za odpravo nezakonite trgovine s tobačnimi izdelki (MOP4). Članica SFP je tudi Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo.



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE



Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

NAPOVEDNIK DOGODKOV

[Obležje Dneva brez cigarete – 30. 1. 2026](#)

V petek, **30. 1. 2026**, bomo skupaj s **Centrom za krepitev zdravja Zdravstvenega doma Celje** obeležili **Dan brez cigarete**, ki ga sicer v Sloveniji obeležujemo vsako leto 31. januarja. Obiskovalcem zdravstvenega doma bomo med 8. in 10. uro nudili svetovanja o opuščanju kajenja ter delili zdravstveno-vzgojna gradiva.

[Dan brez cigarete in svetovni dan boja proti raku – 2. 2. 2026](#)

Center za krepitev zdravja Kranj in Društvo pljučnih in alergijskih bolnikov Slovenije 2. 2. 2026 obeležujeta **Dan brez cigarete in Svetovni dan boja proti raku**. Obležje bo potekalo v Šmartinskem domu Stražišče, Škofjeloška cesta 18, v Kranju, ob 17. uri. Na dogodku bo potekalo predavanje na temo pljučnega raka, ki ga bo izvedla Katja Adamič, dr. med., specialistka pnevmologije ter alergologije in klinične imunologije. V okviru dogodka bodo posebno pozornost namenili **pljučnemu raku ter vplivu klasičnih in novih tobačnih ter nikotinskih izdelkov**. Na voljo bodo tudi **brezplačne meritve pljučne funkcije**. Vabilo je na voljo na [tej povezavi](#).

[Dobrodelni koncert ob 35-letnici delovanja Lions kluba Murska Sobota – 8. 2. 2026](#)

Lions klub Murska Sobota ob svoji 35-letnici delovanja organizira **dobrodelni koncert**, ki bo potekal v **nedeljo, 8. 2. 2026**, s pričetkom ob 17. uri, v Gledališču Park Murska Sobota. Nastopali bodo: Sabina Cvilak, Tina Žerdin, Roko Kolmanič in Ekaterina Lepoša. Vstopnica na dobrodelni koncert znaša 25 EUR, zbrana sredstva pa bodo namenjena stanovanjski skupini na Španovi kmetiji v Moščancih. Vstopnice so na voljo na blagajni Gledališča Park in v pisarni Evangeličanske cerkvene občine Murska Sobota. Vabilo je na voljo na [tej povezavi](#).



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE



Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Strokovni posvet »Alkohol na delovnem mestu in v skupnosti« - 11. 2. 2026](#)

Ministrstvo za zdravje v sodelovanju z UKC Ljubljana, Kliničnim inštitutom medicine dela, prometa in športa organizira strokovni posvet **»Alkohol na delovnem mestu in v skupnosti«**, ki bo potekal 11. februarja 2026, ob 9:00, v Grand Plaza 5* Superior Hotel & Congress Center na Slovenski cesti 60 v Ljubljani. Razprava na dogodku bo usmerjena v sodobne izzive in rešitve na področju preprečevanja in obravnave rabe alkohola, s poudarkom na vlogi okolja, sistemskih pristopih in podpori zdravim odločitvam posameznikov.

[Svetovni kongres o raku 2026 – 24.–26. september 2026](#)

Svetovni kongres o raku 2026 (World Cancer Congress 2026) bo potekal od 24. do 26. septembra 2026 v Hongkongu. Kongres, ki ga organizira Mednarodna zveza za boj proti raku (Union for International Cancer Control – UICC), bo združil svetovno skupnost na področju raka, z namenom izmenjave znanja, sodelovanja in spodbude ukrepov za obvladovanje raka.

RAZPISI NA PODROČJU ZDRAVJA IN OKOLJA

[EIT Urban Mobility: Razpis za podporo strateškim inovacijam na področju urbane mobilnosti](#)

Razpisuje: Konzorcij projekta EITUM-BP

Rok prijave: 12. 2. 2026

[Obzorje Evropa: Drugi sklop razpisov za sofinanciranje projektov v okviru Grozda 5 - Podnebje, energija in mobilnost](#)

Razpisuje: Evropska komisija

Vrednost razpisa: 208.000.000 EUR

Rok prijave: 17. 2. 2026



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE



Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[ASF: Sofinanciranje pilotnih raziskovalnih projektov, ki obravnavajo težje oblike avtizma](#)

Razpisuje: Autism Science Foundation (ASF)

Rok prijave: 2. 3. 2026

[Research Autism: Sofinanciranje aplikativnih raziskav za izboljšanje kakovosti življenja oseb z avtizmom](#)

Razpisuje: Organization for Autism Research

Vrednost razpisa: Organization for Autism Research (OAR) financira pilotne raziskovalne študije v trajanju od 1 do 2 let. Najvišji znesek sofinanciranja na posamezen projekt znaša 50.000 USD, ne glede na trajanje študije.

Rok prijave: 16. 3. 2026

Trajanje projekta: Od 12 do 24 mesecev.

[Obzorje Evropa: Presečne podporne aktivnosti v podporo izvajanju misij EU](#)

Razpisuje: Evropska komisija

Vrednost razpisa: 11.000.000 EUR

Rok prijave: 31. 3. 2026